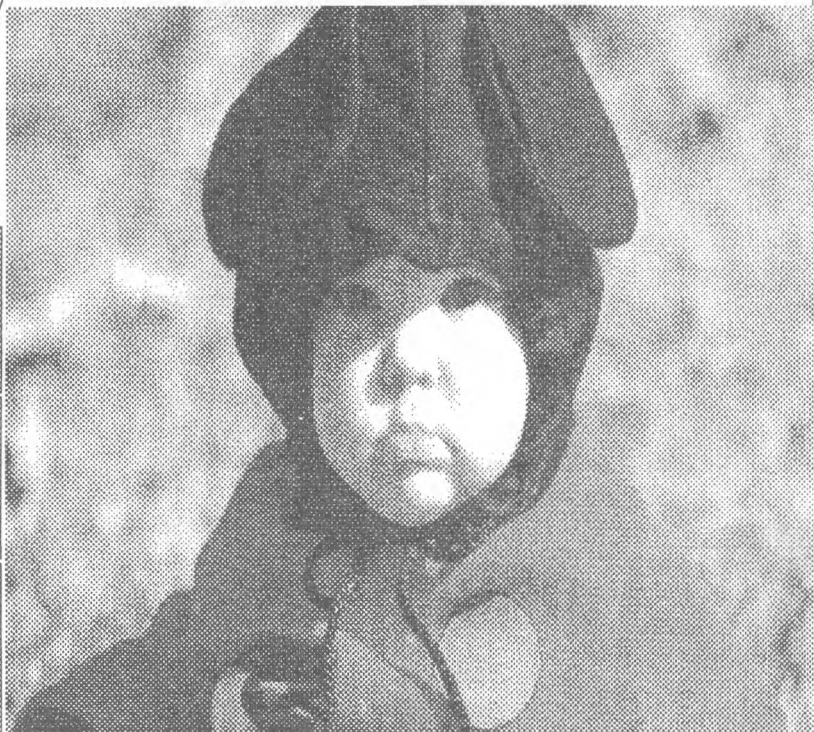
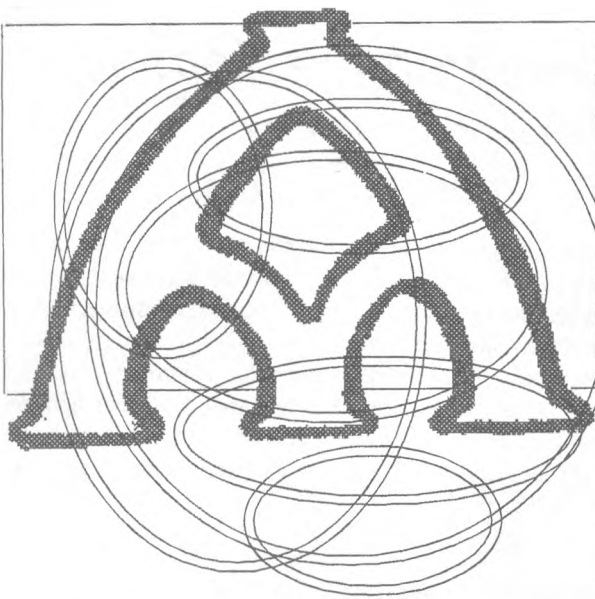


ЮОС

2



Тексти з «Могили» - стор.2
Дзвенислава Матіяш

Гості «Могили» - стор.3
Олена Галета

Східна поезія стор.4-6
- перше наближення

Літературний додаток до журналу «Центр Європи»

Видається за сприяння EYN Free Media Fund (Washington-Praha)

Спіонзасновники: Студейське братство НАУКМА, Студентська колегія НАУКМА, AEGEE-Київ

mecenatum hall

З шаленою радістю
звіdomляем, що
приватними
меценатами цього
випуску «ЮОС» стали:

- Олександра Шалак
- Володимир Окаринський

О вельмиповажні!
Слава про Ваш
грант-іозний вчинок
не вмере не поляже!

Шановні чительники,

о, як же ми, співредактори, шалено раді, що ви уважно-прискіпливо слідкуєте за матеріалами в нашій газетці (і це з першого номеру!). Ми в шоці! І ми щасливі, що ви про наш «проект» вже відгукуєтесь.

Маємо вже навіть полемістів - пречудово! А щодо помилок, допущених у ЮСі-1 - вибачте нас «юних»:

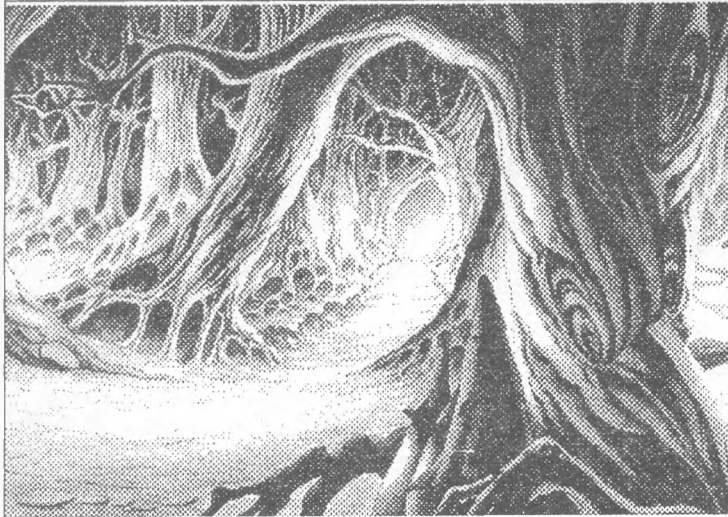
- звісно, хоку - жанр японський, але автор добірки, за його свідченнями, перекладав саме з китайської і назвав саме хоку (для найзатятіших - адресу автора «хоку» шукати в редакції);
- на ілюстрації до статті «Фемінізм - дискурс триває» відрубану голову чоловіка справді несе не Саломея, а Юдит, з чого висловлюємо глибоке занепокоєння.

На майбутнє обіцяємо з такою ж мужністю та прискіпливістю відповідати на всі похвали та докори читачької аудиторії.

До уваги чительників!

«Співредакція» приймає благодійні внески і любить своїх меценатів

Вже внесок в розмірі 1 Грн. гарантує отримання двох наступних номерів «ЮСу»
Відповідно, відсутність внеску нічого не гарантує.



Дзвенислава Матіяш

3-тій курс ФГСН НаУКМА

«...Стаю свічадом...»

У таку поезію треба зануритись, щоби відчути її довірливо-сповідальний характер; подолати читацьку відстороненість і віддатися рухові течії з усіма її асоціативними поворотами й найменшими вигинами думки. Ця поезія плинна не тільки на рівні форми, але й у своєму внутрішньому вимірі. Постичне "я" шукає визначеності та індивідуального простору. Воно пластичне і перебуває в стані постійного перетворення. Ще "беззахисне". Намагаючись оприсутнити зовнішній світ у внутрішньому бутті.

Ми з тобою такі схожі –
щоб не сказати однакові –
вилуцуємо зерняга спогадів
ховаємо обличчя
у човниках долонь
Від снігових пелюсток
залиш мені надію на
порятунок
від розпачливо тремтячих рук
що шукають і не знаходять
залиш порятунок
моїм сподіванням
на непроминальне
залиш пристановище
причал для моїх долонь
залиш клопоту простору
куди приходитиму
сама з собою
приноситиму втому
з трояндовим запахом
приноситиму себе
як розслаблений що
вірять у зцілення
що прагне скріплення
знайди мені пристановище
у світі снігу...

... Білий вечір і ми двоє
просіваємо час
відміряний нам на зустріч
крізь пальці
червона земля притискає
до грудей
бризки розгубленого світла
мовчимо виповнюючись тишею
протікаємо крізь землю
білими струмками
протікаємо крізь час...

Дивуюся незнайомості
твоїх долонь
що її мені дарує присмерк
не знаю якими стежками
йшла до тебе...

По моїх слідах
поросла рута...
Простягаю до тебе
запалені свічки рук
гасиш їх доторком
рахманної туги
що струменіє з твоїх очей
драглим воском...
Ллюся тобі у пригорщі
стаю свічадом –
заглядаєш з острахом
мовчиш задивлено –
це доля
не знаю що відповім
коли запитаєш
хто я

Ступала мовчки – стомилася
від музики власного тіла
протискалась крізь грона
важких акордів
стискала поперхлі губи
зосереджено витримувала
у міжбрів'ї
порожнечу пауз
коливажко було
носити у собі німі симфонії
шукала одкровенень
як останнього пристановища
нехай і непевного
говорила не чуючи свого голосу
говорила про серйозні
важливі моменти буття
про самоосмислення
хоча десь із середини
сверлила думка
треба поспішати додому
треба бути удома
треба щоб цей світ
став моїм домом хоча б
на сьогодні
не знаю куди повертатись
хоча так багато місць
для повернень
люди з дерев'яними обличчями
слухають дуже уважно

дуже проникливо
вони мабуть звикли
до острівців одкровенень
на які зрідка
наштовхуються...

Ти - не ти
Йти - нейти
Сміється з дзеркал непам'ять.
Немала чадри.
Загорнулася у шаль Офелії.
Несміливо торкнувся плеча
Твій смутноокий Гамлет
Бути - не бути... Чи...
Офеліє, ти мовчи -
що можеш знати
роздираючи шовк руки
аж доки - кров з-під нігтів
і вся наче мрамур зблідла
пам'ятаєш - ти збила ноги
як бігла сама до ріки
перехожі спинялись і смутно казали:
Бідна...
Чого ти тоді шукала
у брижах чужих свічад
не чула, що кличе тебе
зажурений янгол...
І як тепер прочитати
рукопис твого лиця -
піврозкриті уста мовчать
коли падала ти -
гасли у небі сонця
і також падали...
розчухнеться - скорботно - дзвін
аж тремтів од ридання берег
повітрям - ніби
сріблясті німби
янгол прочинив двері
там де стіл під білим обрусом
сім хлібів покладено для литій
стражденна моя
Офеліє
німфо з косою русою
спогадай мене в своїй
молитві...

Олена Галета

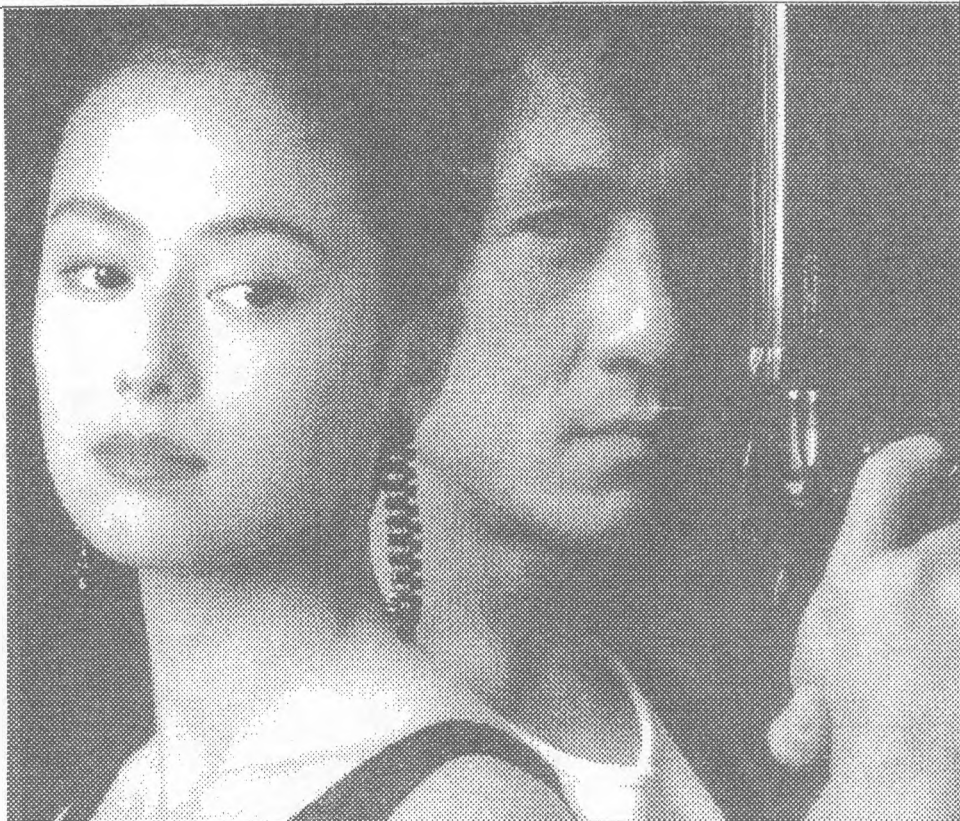
** в 1997 закінчила Львівський державний університет;
* співзасновник Наукового товариства «Висока школа»;
* її поезія стилістично витончена, власне, майстерна, тонкий шарм і глибинне проникнення в суть буття .*

Ітака підгакує такт кораблям,
Чекає на того, про кого незгадує
Європа поставила на короля. -
А в Крехові листя падає.

На ладан історії дихає Рим,
Скорина поринув в науки у Падуй.
Європа цінує за вислугу рим. -
А в Крехові листя падає.

Критерій імперій - дозволений жаж,
Ловці на бомжа і пейзаж з барикадою.
Європа з Європою знов на ножах. -
А в Крехові листя падає.

Старий монастир іконічно простий,
Далеко від Еко, по борту у Борхеса,
Що осені, бджолам поклавши пости,
Спасенні дерева за плечі торсає.



Гобелен від Єлени

Пробач, я не символ.
Я жінка.
Я сива.
Ніхто не побачить.
Ніхто не збагне.
Росте аналогій
Нездолана ситя:
За честь і за почессть
Дарують мене.

Не будь мені другом.
Ні першим,
Ні другим.
Говориш слова,
Ніби кидаєш сніг.
Забудь мене вдруге.
Забудь хоч удруге.
Коли мене вперше
Забути не зміг.

Жага переходить
Від батька до сина.
Ти прагнеш Єлени,
Але ж - не мене.
Пробач, я не
символ.
Я жінка,
Що сиву
В кужіль Пенелопи
Косу відітне.

Лише тебе від тебе не візьму

Між нами друзі, ввічливись і вічність,
Між нами ми, роз'ятрені і горді.
В твоєму крузі сила потойбічна,
В моєму - посеїбічна. На акорді
Позначена приреченість метафор.
Триває піст. Вартують постові.
Процес переполіскування амфор.
Процес перетирання постолів.
Охайно занехаяне кохання.
Невимовлена нами невимовність.
Процес, мабуть, себе-перегортання,
Себе-переростання на умовність.
Між нами слів зростаюча обтічність,
Між нами страх за ніч середокриштя.
В твоєму крузі - сила потойбічна,
В моєму - лиш напружене безсилтя.

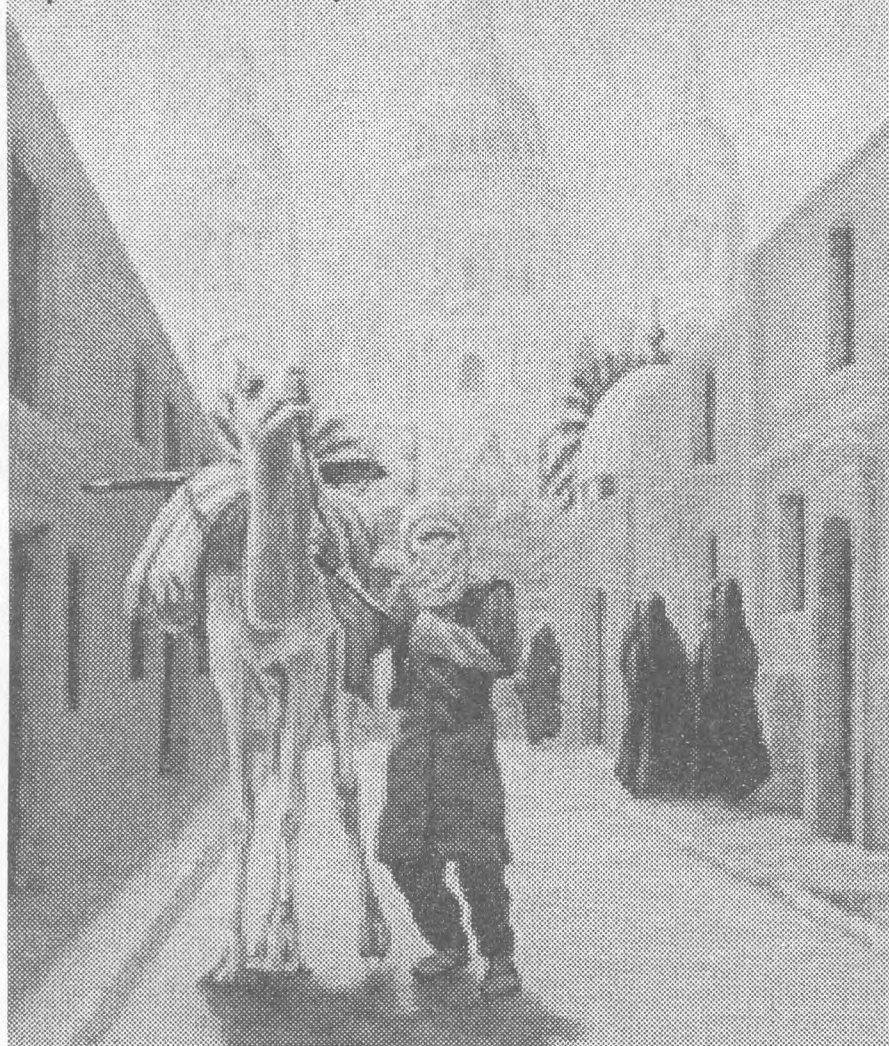
Повертаєш. Зазвичай втираєш сумне обличчя.
Одне не збулося, а те, що збулось не забулось.
Весна на задвірках, і щось тобі навіть личить
З потертих пейзажів брудних провінційних вулиць.
Вертаєш, як воїн, позбавлений віку і статі,
Не ділиш надвоє ні воду, ні хліб, ні ложе.
Земля - над тобою, бо під тобою - стяті
Люди і ляди, і те, що пішло на Боже.
Так повертаєш. Близк орденів і писків.
Церква о п'ять голів (а чотири - всохли).
Дається взнаки утома, але домінує вишкіл.
Коні вдихнули волі, видихнули і здохли.
Тебе зустрічають собаки (domini canis),
Злизують кров, відпускають грихи і брешуть.
Дівчата торкаються поглядами і руками,
Лише чуженіє та, що минаєш першою.
Усі тобі будуть друзі, а снитися буде ворог,
У цьому місті сина тобі народять.
... Гине бджола, збиваючи крильцями порох
У складках плаща вівтарної Богородиці.



Бліц-новини:

- 13-го лютого (п'ятниця) в НаУКМА відбулася презентація книги Оксани Забужко «Український міф Шевченка. Очікуваної битви інститут літератури НАН України versus пані Оксана не сталося.
- з'явилася друком збірка віршів «Рамаян» ананого в молодіжних політичних та літературних колах Максима Розумного. Відгуки найрізноманітніші: від «це ж постмодерний стиль» до «примітивна графоманія»; спільне - «Ахелла промахнувся...»

переклади Олександра Чистякова



Джалалудін Румі (?-1273)

З книги "Диван Шамса Табрізі"

Як схочеш справжнього – братом стань їхнім,
Братом святого братерства.
Вулиць зруйнованих зле запустіння
Правді хай вчить твоє серце.
Їх володарів зворушений лемент
Хай твою душу схвилює,
Як співчуття в твоїм серці зацемить –
Істини шлях завирує.
Сором забуто – пий пінисту чашу,
Чашу хвилюючу, дивну;
Очі закрий – потаємний світ бачиш
Зором, прихованим в тіні.
Ідол болотяний впаде, герою,
Та не радій передчасно:
Стануть нові, о нескорений воїн,
Мушиш змагатися знову!
Нащо себе за майно марнувати,
Мати стару за дружину,
Три хлібні кусені того не варті –
В рабство ти проданий нині.
Друг твій приходить у зоряні ночі –
Ввечері постити мушиш.
Навіть води не постав перед очі,
Хай навіть крихти не вкусиш.
Душу відкрій, якщо прагнеш обіймів –
Довго чи будеш кружляти,
Хоч коло добрий Кравець нам намігив,
Інше можеш ти мати.
В коло ввійди, скинь весь мотлох на купу,
Йди в слід за пастирем добрим.
Ті ж, що хлібами прикуті – то трупи,
Маріонетки за гробом.
Думай лише про Творця світу й мисли –
Нащо за ґратами спати,
Простір Святої Землі кличе світ весь
Мову безсмертя пізнати.
Сплутану думку відкинь і відчиниш
Браму єднання й Безмежжя.
Тільки-но "світ" і "життя" не зупиниш –
Світу життям ти назвешся.

Невідомий поет-суфій XVII ст.

Стріла потребує стрільця,
Так само поезія – мага.
І буде долати серця
Його золота рівновага.
Володарка – пані ясна
На чорнім коневі з'являє,
Вуаль на обличчі: дарма
Чужий щось побачить бажає.
Пахучим шафраном співець
Огорне кохану владно
І каменів дивних, кілець
На руки тонкі та принадні
Наниже. У грудях її
Таємні ритми дримають
І дзвоники досі німі
У гімни кохання з'єднують.
Ці очі, що змісти таємні
У дивних глибинах ховають
І співи поета натхненні
В таємності вищій засяють.

Ібн аль Арабі (1164-1240)

З книги "Тлумач бажань"

Моє серце на будь-яку форму придатне.
Для монаха – воно монастир,
Правовірним немовби святая Кааба –
Також є Кораном, чи згортками Тори,
Чи храмом, де зведено ідол.
Для газелей воно – пасовисько,
Однак, де б верблюди мої
повернуть не хотіли –
Моя віра – Любов, і не буде інакше:
Лиш Любов є релігія моя і віра.

Омар Хайям
Рубайят

Я не можу позбутися влади вина,
Навіть тіло моє не підвладне мені.
Обертаюсь в раба, коли чую Сакі:
"Випий чашу іще –
я не можу вже, ні".

Коли Бог Споконвічний життя мені дав,
Я отримав свій перший кохання урок.
Частку серця я майстру віддав за любови,
Щоб ключа до Скарбниці зробити на віки.

Ми – кришталеві джерела й нечистий смітник.
Ми – веселощів перли й скорботи рудник.
Многолика людина, мов море осіннє:

Бліц-новини:

- В Тернополі відбулася презентація найновіших писань Жадана. Після довготривалого апатажного наступу, що привів більшу частину публіки в стан перманентного шоку, один чоловік із залу образив виступаючого лайливим словом і демонстративно вийшов. Решта продовжували перебувати в шоці.
- Готується до виходу газета АУП - має бути цікаво
- В Харкові «Червона Фіра» випустила перше число журнальчику «Гігієна». Окрім поезій учасників гурту до нього увійшла спроба «реконструкції» листування Т.Шевченка та П.Куліша. Рациональне зерно містифікації глибоко заховано за рядами нецензурних лексем

Дещо про суфійський символізм класичної арабо-перської літератури та вплив її ідей на думку європейського Середньовіччя



*Прийде час – наш візерунок
На нових монетах виб'ють.
Голос суфія не можна
Передати в жодній мові
Ключ скарбниці – то перлина
Під поета тихим словом.
Все – лушпиння. В серцевині
Лиш пророк й поет витають*

Нізамі Гянджеві.

Перш ніж почати спробу окреслити деякі аспекти суфійського аналізу символізму наведених віршів, спробуємо частково означити, чим була поезія – і література, мистецтво взагалі – для представників східних духовних шкіл ісламського світу – суфіїв (кажу так, оскільки в свідомості європейця слово “суфій” пов’язане, перш за все, з таємниченою традицією ісламської містики). Шейх Ідріс Шах у своїй чудовій книзі “Суфізм” говорить: “Складність більшості творів східного (і не тільки східного) мистецтва не можна зводити до демонстрації різноплановості або майстерності. Це аналогічно до безконечної послідовності значень, які може містити в собі одна і та ж річ... зв’язок між любов’ю та поезією, між поетом та

музикантом, а ще між всіма цими речами та магами в широкому розумінні цього слова є характерним для суфізму... Однак метою поета – закоханого мага – у суфізмі є не лише розчинення в сяйві Істини, яку він осягає. Істина перетворює його, спонукає – внаслідок цього він набуває і соціальної функції – вказати людям той напрямок, яким вони потребують йти, щоб досягнути завершеності. У цьому і полягає роль досвіду “таємничого саду”, по надбанню якого приходить розуміння місії поета... Але людина не повинна заспокоюватись, досягнувши злиття з божеством. Необхідно повернутись у цей світ нереальності, не забуваючи під час цієї мандрівки про звичні закони та уявлення людини” (4).

На прикладі наведеного вірша Румі дамо часткову суфійську інтерпретацію його символіки. За шейхом Ідріс Шахом “Румі описує товариство, співвідносно з яким видима реальність є лише блідим відбитком. Це знання приходить завдяки контакту з іншими та участі у спільній діяльності. Індивідуальна діяльність та мислення є менш важливими в цьому розумінні. Пошуковувач повинен “відкрити душу” назустріч обіймам, а не пасивно очікувати. Поки йому щось дадуть. “Стара” – це сукупність переживань цього світу, що є, знову ж таки, лише відбитком вищої реальності. Люди продають свої потенції

можливості за "трикусен" звичайного життя... Друг приходить "уночі", коли все заспокоїться і автоматичне мислення не буде перешкоджати людині... Людство кружляє навколо реальності, але не в ній. Замість того, щоби ходити по периметру, треба ступити всередину кола... Необхідно мислити про життя відлупи, а не обмежуватись окремими аспектами його. Людина нагадує того, хто міг би обійти всю землю, але замість того заснув у в'язниці... Внутрішнє життя світу можна досягнути, якщо не заціклюватись на фрагментарних "світові" та "житті". Дуже поширеними в цій літературі є образи. Пов'язані зі "сп'янінням" та "коханням" (Хафіз, аль Арабі, Хаям). З одного боку, це вносило донісійський. Емоційний елемент у рутину тодішнього ісламського світу, і значна частина цих віршованих творів стали навіть народними куплетами, а з іншого боку – "Перш ніж у цьому світі з'явиться сад", виноградна лоза та виноград, наші душі "вже були п'яними від вина безсмертя" (Румі). І (пор. цит. вірш аль Арабі) "Романтично налаштована людина може подумати, що це знайома йому любов... Для суфія ж це "суфізм", і звичайна любов є лише обмеженою його частиною..." (Ідріс Шах).

Стосовно впливу цих духовних течій на європейську думку, надамо слово самим європейцям. Професор Сміт зазначає: "Навіть поверховий огляд численних посилок на арабські матеріали у Чосера, може служити за доказ впливу літературної школи Румі. У Чосера, як і у Аттара в "Парламенті птахів", в паломництві бере участь 30 осіб". "Си-мург" (в творі Аттара птахи шукають свого короля Симурга) по-перськи значить "30 птахів". Розповідь торгівця індульгенціями можна також знайти у Аттара, а історію про грушеве дерево – в четвертій книзі суфійського твору Румі "Маснаві". Мігель Асин Паласіос дослідив, що у своїй "Божественній комедії" Данте використав літературні твори Ібн аль-Арабі, переробивши їх. Про вплив

суфійських ідей на поезію трубадурів та Сервантеса варто написати окрему статтю. Ще додамо, що проф. Ф.Хітті, один з чільних авторитетів з питань арабської історії, вважає, що "Пісня про Роланда", котра позначає собою віху у виникненні нової західноєвропейської цивілізації, подібно до творів Гомера у цивілізації давньогрецькій, своїм виникненням пов'язана з військовими контактами з мусульманською Іспанією (3). В 1782 році отець Хуан Андри, вигнаний з ордену єзуїтів, надрукував книгу, в якій вказував, що Європа є в боргу перед іспано-арабською наукою, визнавши навіть, що св. Тома Аквінський черпав з цього джерела (а крім того – св. Раймонд Лулій, Роджер Бекон, Альбертус Магнус, Арнольдда Віланова, Парацельс і т.д. – О.Ч.).

Отже, вплив суфійських ідей на середньовічну (і не лише на середньовічну) Європу важко переоцінити. А якщо коротко окреслити сутність того, чим суфії прагнуть стати і яким хочуть допомогти стати людству, то це досягнути "сьомої долини – долини Смерті, де крапля повністю поглинається Океаном і, тим не менше, зберігає своє значення... Вона знайшла своє місце" (Аттар "Парламент птахів").

Отже, суфізм – це величний і всеосяжний спосіб життя, а класична арабо-перська поезія і мистецтво – лише медіатор і частковий вияв цієї Надвеличної Істини.

Олександр Чистяков

Література

1. Ідріс Шах. Суфізм. - М., 1994.
2. Мігель Асин Паласіос. Іслам та "Божественна комедія". - NY, 1926.
3. Ф.Хітті. Історія арабів. - 1951.
4. F.Lederer. The Mysterious Garden. - London, 1920.

Весняний діалог

На білий світ собаки вили,
Томатний соус прокисав,
Я весь триместр тебе ловила,
А ти цього не помічав.

Такий тягарна бідні плечі –
Невистача дівочих сил,
Своїми слізьми кожен вечір
Я заливала весь Поділ.

І знов жену свою гондолю
В стрімкий подільський океан,
І навіть пляшка Coca-Col'i
Зцілить не зможе моїх ран.

Безсило кумкають в болоті
Розбецнені руді жаби.
Я пляшку відірву від рота
І спрагло вишепчу "Люби!"

З моїх очей аж іскри крешуть,
Люблю тебе таким, як є,
Хоч цілий день собаки брешуть
На мигле личенько твоє.

Мій пуп'яночку таємничий,
Коли ж на ренгі розцівнеш?
У тебе зеківське обличчя
І кадебістське, знаєш, теж!

Люблю тебе завжди. Будь-ласка,
Не вислизай у мене з рук,
Настане день – ти втрапиш в пастку
І вже не вирвешся, малюк!

Прийшла весна, і відкохання
Шаліють жаби і коти.
Я ледве стримую зітхання:
Тепер шалітимеш і ти!

Коли завили ген собаки,
І слізи залили Поділ,
Я булочку жував до смаку,
А серце рвалося навпіл...

Гондоли тихо пропливають
Повз блиск трамваїв і вітрин.
Я знаю: ти мене кохаш;
Та тим не менше – я один...

Чому ж, чому не покохаю,
Щоб стала зовсім ти моя?
Ти віриш, я і сам не знаю...
Такий вже таємничий я...